

Mål C-336/20

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande i enlighet med artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

24 juli 2020

Domstol som begär förhandsavgörande:

Landgericht Ravensburg (Tyskland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

7 juli 2020

Klagande:

QY

Motpart:

Bank 11 für Privatkunden und Handel GmbH

Saken i det nationella målet

Konsumentkreditavtal – Obligatoriska uppgifter – Direktiv 2008/48/EG – Ångerrätt – Upplýsning om möjligheten till tvistlösning utanför domstol – Förverkande av ångerrätten – Internationell rätt – En ensamdomares befogenhet att begära förhandsavgörande

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Tolkning av unionsrätten, artikel 267 FEUF

Tolkningsfrågor

1. Beträffande laglighetspresumtionen enligt artikel 247 6 § stycke 2 tredje meningen och 12 § stycke 1 tredje meningen i Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (lagen om införande av den tyska civilagen) (nedan kallad EGBGB):

- a) Är artikel 247 6 § stycke 2 tredje meningen och artikel 247 12 § stycke 1 tredje meningen EGBGB oförenliga med artiklarna 10.2 p och 14.1 i direktiv 2008/48/EG i den mån de förklarar att avtalsvillkor som strider mot bestämmelserna i artikel 10.2 p i direktiv 2008/48/EG uppfyller de krav som ställs i artikel 247 6 § stycke 2 första och andra meningen EGBGB och de krav som ställs i artikel 247 12 § stycke 1 andra meningen led 2 b EGBGB?

Om denna fråga besvaras jakande:

- b) Följer det av unionsrätten, särskilt artiklarna 10.2 p och 14.1 i direktiv 2008/48/EG, att artikel 247 6 § stycke 2 tredje meningen och artikel 247 12 § stycke 1 tredje meningen EGBGB inte är tillämpliga i den mån de förklarar att avtalsvillkor som strider mot bestämmelserna i artikel 10.2 p i direktiv 2008/48/EG uppfyller de krav som ställs i artikel 247 6 § stycke 2 första och andra meningen EGBGB och de krav som ställs i artikel 247 12 § stycke 1 andra meningen led 2 b EGBGB?

Om fråga II.1.b inte besvaras jakande::

2. Beträffande de obligatoriska uppgifterna enligt artikel 10.2 i direktiv 2008/48/EG:
- a) Ska artikel 10.2 a i direktiv 2008/48/EG tolkas på så sätt att det, när det gäller typen av kredit, i förekommande fall ska anges att det rör sig om ett kombinerat kreditavtal?

Om denna fråga besvaras nekande:

- b) Ska artikel 10.2 l i direktiv 2008/48/EG tolkas på så sätt att den dröjsmålsränta som gäller när kreditavtalet ingås ska meddelas som ett absolut tal i kreditavtalet, och att åtminstone den gällande referensräntan (i det nu aktuella fallet basräntesatsen enligt 247 § i Bürgerliches Gesetzbuch (BGB) (den tyska civillagen)), utifrån vilken den gällande dröjsmålsräntesatsen ska beräknas genom ett tillägg (i det nu aktuella fallet av fem procentenheter enligt 288 § stycke 1 andra meningen BGB), ska anges som ett absolut tal?

Om denna fråga besvaras nekande:

- c) Ska artikel 10.2 t i direktiv 2008/48/EG tolkas på så sätt att de väsentliga formella kraven för att få tillgång till en mekanism för klagomål och prövning utanför domstol ska anges i kreditavtalet?

Om någon av de ovanstående frågorna II.2 a–c besvaras jakande:

- d) Ska artikel 14.1 andra meningen led b i direktiv 2008/48/EG tolkas på så sätt att ångerfristen endast börjar löpa när fullständig och korrekt information enligt artikel 10.2 i direktiv 2008/48/EG har lämnats och att det inte kommer an på huruvida avsaknaden av information eller den felaktiga informationen kan påverka konsumentens möjlighet att bedöma omfattningen av sin skyldighet?

Om de ovanstående frågorna II.1 a och/eller någon av frågorna II.2 a–c besvaras jakande:

3. Beträffande förverkande av ångerrätten enligt artikel 14.1 första meningen i direktiv 2008/48/EG:

- a) Kan ångerrätten enligt artikel 14.1 första meningen i direktiv 2008/48/EG förverkas?

Om denna fråga besvaras jakande:

- b) Innebär förverkandet en tidsbegränsning av ångerrätten som ska regleras i ett parlamentariskt beslut?

Om denna fråga besvaras nekande:

- c) Är ett villkor för att återropa förverkad rätt i subjektivt hänseende att konsumenten kände till att ångerrätten fortfarande gällde eller åtminstone bar ansvaret för sin okunskap genom grov oaktsamhet?

Om denna fråga besvaras nekande:

- d) Utgör kreditgivarens möjlighet att i efterhand lämna informationen enligt artikel 14.1 andra meningen led b i direktiv 2008/48/EG till kredittagaren, och därmed låta ångerfristen börja löpa, hinder för att tillämpa reglerna om förverkande i god tro?

Om denna fråga besvaras nekande:

- e) Är detta förenligt med de fasta principer som de tyska domstolarna är bundna av enligt den tyska grundlagen, och om svaret är jakande, hur ska den tyska rättstillämparen lösa en konflikt mellan bindande bestämmelser i internationell rätt och EU-domstolens föreskrifter?

Oberoende av svaret på de ovanstående frågorna II.1–II.3:

4. Beträffande en ensamdomarens befogenhet att begära förhandsavgörande enligt artikel 267 andra stycket FEUF:

Är 348a § stycke 2 led 1 i Zivilprozessordnung (ZPO) (den tyska civilprocesslagen), i den mån som denna bestämmelse också avser utfärdande av beslut att begära förhandsavgörande enligt artikel 267 andra

stycket FEUF, oförenlig med de nationella domstolarnas befogenhet att begära förhandsavgörande enligt artikel 267 andra stycket FEUF, och ska den förra bestämmelsen därför inte tillämpas på utfärdande av beslut att begära förhandsavgörande?

Anförda unionsbestämmelser

Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (nedan kallat direktiv 2008/48), särskilt artikel 10.2 a, b, l, p och t

Anförda nationella bestämmelser

Grundgesetz (GG) (den tyska grundlagen), särskilt artikel 25

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (lagen om införande av civillagen) (EGBGB), artikel 247 3, 6, 7 och 12 §§

Bürgerliches Gesetzbuch (den tyska civillagen) (nedan kallad BGB), särskilt 242, 247, 288, 314, 355, 356b, 357, 357a, 358, 491a, 492 och 495 §§

Zivilprozessordnung (civilprocesslagen) (nedan kallad ZPO), särskilt 348a § stycke 2 led 1

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Klaganden, QY, ingick den 1 september 2016 ett låneavtal med motparten, Bank 11 für Privatkunden und Handel GmbH (nedan kallad Bank 11), avseende ett belopp på 21 716,33 euro som huvudsakligen skulle användas för att köpa en bil hos en bilhandlare för privat bruk. QY fick hjälp av säljaren när låneavtalet förbereddes och ingicks. Säljaren fungerade i synnerhet som låneförmedlare för Bank 11 och använde de avtalsformulär som Bank 11 tillhandahöll. Enligt låneavtalet uppgick köpesumman till 23 521 euro, och det belopp som återstod när handpenningen på 3 000 euro och ett engångsbelopp för en låneförsäkring hade dragits av skulle finansieras med lånet.
- 2 I låneavtalet angavs att lånet skulle återbetalas genom 47 lika stora månatliga amorteringar och en sista amortering på 12 522,60 euro den 15 januari 2020. Lånet betalades ut till QY i september månad 2016. Han gjorde de avtalade amorteringarna regelbundet.
- 3 Beträffande utövande av ångerrätten finns följande uppgift i avtalet: ”Låntagaren har rätt att inom 14 dagar frånträda låneavtalet utan att behöva ange några skäl. Fristen börjar löpa när avtalet har ingåtts, dock inte förrän låntagaren har fått all information som krävs enligt 492 § stycke 2 BGB (till exempel information om

typ av lån, om nettolånebelopp och om avtalets löptid).” I ett e-postmeddelande av den 22 augusti 2019 återkallade QY sin viljeförklaring beträffande låneavtalet.

- 4 QY anser att utövandet av ångerrätten var giltigt, eftersom ångerfristen, på grund av oklar information om ångerrätten och felaktiga obligatoriska uppgifter, inte hade börjat löpa. QY kräver därför att Bank 11 ska betala tillbaka de belopp som han hittills har amorterat och den handpenning som han betalat till säljaren jämte de belopp som han betalat efter det att han utövade ångerrätten. Dessa belopp ska betalas inom sju dagar efter det att han lämnat tillbaka bilen som han köpt.
- 5 Bank 11 anser att talan är ogrundad, eftersom banken lämnat både information om ångerrätten och alla obligatoriska uppgifter på föreskrivet sätt. Bank 11 använde den i lag föreskrivna mallen för informationen om ångerrätt. Avtalsvillkoret om utövande av ångerrätten uppfyller därför de lagstadgade kraven, varför ångerfristen har löpt ut. Dessutom har Bank 11 i andra hand hävdad att felaktiga obligatoriska uppgifter inte kan likställas med avsaknad av information, varför ångerfristen ska börja löpa också när uppgifter är felaktiga. Bank 11 har anfört att åberopandet av felaktiga uppgifter åtminstone utgör rättsmissbruk. Vidare har Bank 11 gjort gällande att ångerrätten förverkats, eftersom det hade gått cirka tre år innan QY utövade ångerrätten.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 6 Utgången i målet beror på om låneavtalet sades upp med giltig verkan, och på om kreditgivaren eventuellt kan göra gällande att QY har förverkat sin ångerrätt eller att utövandet av ångerrätten utgör rättsmissbruk.
- 7 Ett villkor för att QY:s förklaring om frånträde ska vara giltig är att den frist på två veckor för frånträde av avtalet som regleras i 355 § stycke 2 första meningen BGB ännu inte hade löpt ut när förklaringen om frånträde lämnades. Enligt 356b § stycke 2 första meningen BGB börjar ångerfristen inte löpa om låneavtalet inte innehåller alla de obligatoriska uppgifter som kreditavtalet ska innehålla enligt dess 492 § stycke 2 och artikel 247 6–13 §§ EGBGB. I ett sådant fall ska fristen enligt 356b § stycke 2 andra meningen BGB inte börja löpa förrän de obligatoriska uppgifterna har lämnats i efterhand. Man skulle i det nu aktuella fallet kunna utgå från att ofullständiga obligatoriska uppgifter lämnats, bland annat om informationen om ångerrätt inte lämnats på föreskrivet sätt eller om åtminstone en av de i lag föreskrivna uppgifterna i kreditavtalet inte var fullständig eller om den var felaktig.
- 8 Även om båda parterna i huvudsak hade fullgjort sina skyldigheter enligt avtalet när ångerrätten utövades, var det i princip fortfarande tillåtet att utöva ångerrätten, eftersom den tyska lagstiftningen inte innehåller någon bestämmelse som föreskriver att ångerrätten för konsumentkreditavtal ska upphöra.
- 9 Den hänskjutande domstolen förklarar följande i detalj beträffande tolkningsfrågorna:

- 10 Frågorna 1 a och b: I den nyligen meddelade domen av den 26 mars 2020, Kreissparkasse Saarlouis (C-66/19, EU:C:2020:242), slog EU-domstolen fast att artikel 10.2 p i direktiv 2008/48 ska tolkas på så sätt att den information som enligt denna bestämmelse ska anges på ett klart och kortfattat sätt i ett kreditavtal, omfattar uppgifter om sättet att beräkna ångerfristen som föreskrivs i artikel 14.1 andra stycket i direktivet, och att bestämmelsen utgör hinder för att det i ett kreditavtal, vad gäller den information som avses i artikel 10 i direktivet, hänvisas till en nationell bestämmelse som i sin tur hänvisar till andra bestämmelser i den aktuella medlemsstatens lagstiftning. Den hänskjutande domstolen anser, med hänvisning till denna dom, att informationen, i låneavtalet, om möjligheten att frånträda avtalet, i förevarande fall innehåller en hänvisning som är otillåten enligt denna dom. Det är därför tveksamt huruvida informationen om ångerrätt ska anses vara otillräcklig till följd av denna dom och att ångerrätten därmed inte har börjat löpa på grund av otillräckliga uppgifter. Som en följd skulle QY:s utövande av ångerrätten anses vara giltigt.
- 11 I artikel 247 6 § stycke 2 tredje meningen EGBGB och i artikel 247 12 § stycke 1 tredje meningen EGBGB, som dessutom är tillämplig i samband med kombinerade avtal, anges att ett avtalsvillkor på en framträdande plats och med en tydlig utformning, som motsvarar mallen enligt bilaga 7 till artikel 247 6 § stycke 2 och 12 § stycke 1 EGBGB, uppfyller kraven i artikel 247 6 § stycke 2 första och andra meningen och artikel 247 12 § stycke 1 andra meningen led 2 b EGBGB (så kallad laglighetspresumtion). I det nu aktuella fallet motsvarar informationen om ångerrätt denna mall, varför informationen om ångerrätt ska anses vara felfri enligt nationell rätt.
- 12 Det är emellertid tveksamt huruvida EU-domstolens ovannämnda dom utgör hinder för en sådan bedömning. Bundesgerichtshof har ansett sig vara förhindrad att genomföra och följa denna rättspraxis, eftersom den, i strid med lagstiftarens uttryckliga bestämmelse, inte kan tolka artikel 247 6 § stycke 2 tredje meningen EGBGB i överensstämmelse med unionsrätten. Bundesgerichtshof anser att bestämmelsens entydiga ordalydelse, dess mening och syfte och dess förarbeten utgör hinder för en direktivkonform tolkning.
- 13 Den hänskjutande domstolen är dock osäker på om denna uppfattning är förenlig med unionsrätten. Den påpekar att en nationell domstol, när den inte kan tolka en nationell bestämmelse i överensstämmelse med unionsrätten, i vissa fall kan vara skyldig att underlåta att tillämpa en nationell bestämmelse, eftersom unionsrätten har företräde. Den hänskjutande domstolen konstaterar emellertid också att de principer som gäller för företräde inte har klargjorts tillräckligt i EU-domstolens praxis, eftersom EU-domstolen hittills har lämnat denna fråga obesvarad vad gäller direktiv 2008/48 (se dom av den 21 april 2016, Radlinger och Radlingerová, C- 377/14, EU:C:2016:283, punkterna 76–79).
- 14 Något som talar för att direktiv 2008/48 har företräde är enligt den hänskjutande domens uppfattning den omständigheten att direktivet enligt dess skäl 6 syftar till att undanröja hindren för en väl fungerande inre marknad. Detta mål har

primärrättslig grund i artikel 114 FEUF. Enligt EU-domstolens fasta praxis ska direktiv 2008/48 dessutom säkerställa en hög konsumentskyddsnivå (dom av den 11 september 2019, Lexitor, C-383/18, EU:C:2019:702, punkt 29), och detta mål nämns i primärrätten i artiklarna 12 och 169 FEUF. Det skulle strida mot dessa syften om det var möjligt att på viktiga punkter avvika från direktivets normer, såsom information om ångerrätt för konsumenter.

- 15 Något som talar för att direktiv 2008/48 har företräde är dessutom, enligt den hänskjutande domstolens uppfattning, att det i artiklarna 10 och 14 i detta direktiv finns detaljerade bestämmelser om den information som ska lämnas till konsumenten när avtal ingås och som medlemsstaterna inte får avvika från. Om den tyska lagstiftaren avsiktligt ville avvika från dessa bestämmelser genom konceptet i artikel 247 6 § stycke 2 tredje meningen och artikel 247 12 § stycke 1 tredje meningen EGBGB, kringgås avsiktligt kärnan i direktiv 2008/48. I ett fall där den nationella lagstiftaren avsiktligt kringgår ett direktiv torde det, liksom när unionsrättens allmänna principer åsidosätts, krävas att direktivet har direkt effekt så att den avvikande nationella bestämmelsen inte blir tillämplig.
- 16 Frågorna 2 a–c: Den hänskjutande domstolens redogörelser i detta avseende motsvarar huvudsakligen redogörelserna beträffande frågorna 1, 3 a och 6 i begäran om förhandsavgörande i mål C-187/20.
- 17 Fråga 2 d: Det är tveksamt huruvida all information som inte har lämnats på föreskrivet sätt och som måste lämnas enligt artikel 10 i direktiv 2008/48 medför att ångerfristen inte börjar löpa, eller huruvida detta bara gäller för uppgifter som helt saknas och inte för felaktiga uppgifter.
- 18 För svaret på denna fråga har det betydelse hur artikel 14.1 i direktiv 2008/48 ska förstås. Enligt denna artikel börjar ångerfristen inte löpa förrän uppgifterna enligt artikel 10 i detta direktiv har lämnats. Den hänskjutande domstolen är benägen att anse att felaktig information kan likställas med avsaknad av information, eftersom konsumenten ska informeras på ett klart och tydligt sätt när avtalet ingås (skäl 31 i direktiv 2008/48) och ett starkt skydd för konsumenten ska uppnås med direktivet (dom av den 11 september 2019, Lexitor, C-383/18, EU:C:2019:702, punkt 29).
- 19 Det är enligt den hänskjutande domstolens uppfattning fel att anta att den omständigheten, att informationen är felaktig, måste avhålla konsumenten från att utöva sin ångerrätt, eftersom direktiv 2008/48 inte innehåller någon sådan begränsning enligt dess ordalydelse. Målet med direktivet, nämligen att konsumenten ska informeras på ett klart och tydligt sätt, talar helt klart för att ångerrätten enligt artikel 14.1 i detta direktiv gäller tills informationen enligt artikel 14.1 andra meningen led b och artikel 10 i direktiv 2008/48 lämnas i efterhand. Endast en sådan strikt tolkning gör det möjligt att på ett effektivt sätt säkerställa att konsumenten faktiskt informeras i föreskrivet sätt.
- 20 Beträffande frågorna 3 a–e, som avser problemet med förverkande av en rättighet. Den hänskjutande domstolen preciserar att förverkande i tysk rätt behandlas som

ett fall av otillbörligt utövande av en rättighet på grund av motsägelsefullt beteende, varvid överträdelsen består i illojal försening av rättsutövandet. Ett villkor för förverkande är att rättighetshavaren har en rättighet som han eller hon under en lång tid inte gör gällande, trots att detta har varit möjligt, och att den som är skyldig att lämna information har kunnat ställa in sig på och också har förberett sig på att rättighetshavaren inte kommer att utöva sin rätt. Om rättighetshavaren nu ändå gör gällande sin rätt strider detta mot 242 § BGB (god tro) på grund av att det aktuella beteendet är motsägelsefullt jämfört med rättighetshavarens tidigare beteende.

- 21 Enligt den hänskjutande domstolen är det ändå tveksamt om dessa regler om förverkande kan tillämpas på konsumentens ångerrätt i samband med ett konsumentkreditavtal (fråga 3 a). Enligt artikel 14.1 andra meningen leden a och b i direktiv 2008/48 börjar ångerfristen på 14 dagar löpa antingen när avtalet ingås eller den dag då konsumenten får informationen enligt artikel 10 i detta direktiv, om denna dag infaller efter den dag då avtalet ingicks. Av detta följer att utövandet av ångerrätten inte är tidsbegränsat, om konsumenten inte får informationen enligt artikel 10 i direktiv 2008/48. Dessutom framgår det av artikel 14.1 andra meningen led b i detta direktiv att kreditgivaren alltid kan låta ångerfristen börja löpa genom att lämna informationen enligt artikel 10 i direktivet. Det är därför rimligt att denna bestämmelse avseende den tid under vilken ångerrätten får utövas är uttömmande och att det inte finns utrymme för att tidsbegränsa ångerrätten genom en invändning om förverkad rätt.
- 22 Om förverkande av ångerrätten är möjligt enligt unionsrätten uppkommer frågan (3 b) huruvida det krävs en lagbestämmelse avseende förverkandet i form av en tidsbegränsning av ångerrätten. Den hänskjutande domstolen anser att en nationell domstol inte får sätta sig över en tydlig föreskrift i en specifik sekundärrättsakt och dess införlivande med hänvisning till god tro. I tysk rätt stöds förverkandet nämligen på den allmänna bestämmelsen i 242 § BGB, som dock inte innehåller något konkret villkor för förverkande. Utformningen i detalj sker snarare genom rättspraxis. Denna rättsliga grund är inte transparent, eftersom de väsentliga villkoren för förverkande inte har fastställts och dessutom inte bedöms enhetligt i rättspraxis. Det finns därför risk för att möjligheten att göra gällande ångerrätt, som den tyska lagstiftaren avsiktligt har gett, kringgås genom omfattande tillämpning av 242 § BGB. Den hänskjutande domstolen anser därför att förverkande av konsumentens ångerrätt inte kan grundas på rättspraxis inom tillämpningsområdet för direktiv 2008/48, utan endast på ett parlamentariskt beslut där de väsentliga villkoren för förverkande regleras.
- 23 Det ska vidare klargöras vilka unionsrättsliga förutsättningar en invändning om förverkad rätt har i subjektivt hänseende (3 c). Den hänskjutande domstolens förklaringar i detta avseende sammanfaller i huvudsak med förklaringarna beträffande fråga 7 i begäran om förhandsavgörande i mål C-187/20 och beträffande fråga 4 i begäran om förhandsavgörande i mål C-155/20.

- 24 Om tolkningsfråga 3 c besvaras nekande uppkommer för den hänskjutande domstolen frågan huruvida kreditgivarens möjlighet att i efterhand lämna informationen enligt artikel 14.1 andra meningen led b i direktiv 2008/48 till kredittagaren, och därmed låta ångerfristen börja löpa, utgör hinder för att tillämpa reglerna om förverkande i god tro. Om uppgifterna enligt artikel 10.2 i detta direktiv inte har lämnats på föreskrivet sätt är det enligt den hänskjutande domstolens uppfattning inte möjligt att åberopa en invändning om förverkad rätt. Enligt EU-domstolens fasta praxis kan nämligen den som är skyldig att lämna information inte med framgång göra gällande rättssäkerhetsskäl för att undanröja en situation som vederbörande själv har skapat genom att inte uppfylla sin skyldighet enligt unionsrätten att informera om rättighetshavarens rätt att säga upp avtalet eller häva det (dom av den 19 december 2013, Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, punkt 30, och dom av den 13 december 2001, Heininger, C-481/99, EU:C:2001:684, punkt 47).
- 25 Om tolkningsfråga 3 d besvaras nekande ska det prövas huruvida denna slutsats är förenlig med de principer som de tyska domstolarna är bundna av enligt den tyska grundlagen och det sätt på vilket den tyska rättstillämparen ska lösa en konflikt mellan tvingande bestämmelser i internationell rätt och de unionsrättsliga bestämmelserna (fråga 3 e).
- 26 Principen om förverkande hör till de allmänna principerna i internationell rätt. Dessa allmänna principer ingår i tysk federal rätt och har enligt artikel 25 andra stycket i den tyska grundlagen företräde framför lagarna. De är därför bindande för tyska domstolar.
- 27 Möjligheten till förverkande är erkänd i internationell rätt. Det är emellertid ostridigt i doktrinen som rör internationell rätt att den som får utöva en rättighet och måste känna till den. En rättighet kan inte förverkas enbart genom passivitet. En tysk domstol skulle följaktligen bara kunna fastställa att ångerrätten i samband med konsumentkreditavtal har förverkats, när rättighetshavaren känt till eller genom grov oaktsamhet inte känt till att han eller hon överhuvudtaget hade ångerrätt.
- 28 Om de principer som enligt unionsrätten gäller beträffande förverkande av ångerrätten i samband med konsumentkreditavtal således skiljer sig från de bindande bestämmelserna i internationell rätt bör EU-domstolen inom tillämpningsområdet för direktiv 2008/48 klargöra enligt vilka regler den nationella domstolen ska döma vid en sådan normkonflikt.
- 29 Den hänskjutande domstolen sammanfattar på följande sätt den relevans som frågorna 3 a–e har för avgörandet av den rättstvist som har anhängiggjorts vid denna: Om förverkande av utövandet av ångerrätten enligt artikel 14.1 första meningen i direktiv 2008/48
- är uteslutet från första början,
 - eller under alla omständigheter måste stödjas på ett parlamentariskt beslut,

- eller under alla omständigheter förutsätter åtminstone okunnighet genom grov oaktsamhet,
- eller under alla omständigheter inte kommer i fråga när ingen information har lämnats i efterhand,
- eller under alla omständigheter är oförenligt med tvingande bestämmelser i internationell rätt, om inte rättighetshavaren har varit ovetande genom åtminstone grov oaktsamhet,

kan Bank 11 i det nu aktuella fallet inte åberopa förverkad rätt.

- 30 Fråga 4: Denna fråga avser huruvida en ensamdomare som domstolsavdelningen har gett i uppdrag att avgöra målet har rätt att begära förhandsavgörande från EU-domstolen. Denna befogenhet är omtvistad i nationell rätt.
- 31 Den hänskjutande domstolen hänvisar till två beslut som meddelats av Bundesgerichtshof, där ensamdomaren kritiserades för att inte ha framlagt ärendet för domstolsavdelningen för avgörande beträffande ett övertagande av målet innan ett förhandsavgörande begärdes från EU-domstolen. Bundesgerichtshof bedömde detta som att ensamdomaren hade gjort sig skyldig till förfarandefel och att detta stred mot principen om domstol upprättad enligt lag enligt artikel 101 stycke 1 andra meningen i den tyska grundlagen.
- 32 I dom av den 13 december 2018, Rittinger m.fl., C-492/17, EU:C:2018:1019, punkt 30 och följande punkter, betonade domstolen emellertid att en ensamdomare enligt unionsrätten får begära förhandsavgörande oberoende av om nationella processuella regler iakttas. Frågan huruvida en nationell bestämmelse som begränsar befogenheten att begära förhandsavgörande har EU-domstolen emellertid lämnat obesvarad.
- 33 På grund av den tvingande bestämmelsen i artikel 267 andra stycket anser den hänskjutande domstolen att ensamdomaren inte kan vara skyldig att framlägga ärendet för domstolsavdelningen för beslut om övertagande av målet enligt 348a § stycke 2 led 1 ZPO, om denne önskar att begära ett förhandsavgörande. Den hänskjutande domstolen ber därför om ett klagörande från EU-domstolen.
- 34 Oberoende av förevarande begäran om förhandsavgörande förbehåller sig den hänskjutande domstolen också möjligheten att eventuellt hänskjuta frågor till Bundesverfassungsgericht, vilka uppkommer i den rättstvist som har anhängiggjorts vid den hänskjutande domstolen. Den hänskjutande domstolen är nämligen i synnerhet osäker på huruvida artikel 247 6 § stycke 2 tredje meningen och artikel 247 12 § stycke 1 tredje meningen EGBGB är författningenliga och huruvida de regler om förverkande som gäller för ångerrätten är författningenliga och förenliga med internationell rätt, åtminstone så som de tolkas i de högsta domstolsinstansernas praxis beträffande konsumentkrediträtten.

- 35 Avslutningsvis vill den hänskjutande domstolen påpeka att de frågor som den har hänskjutit till EU-domstolen genom beslut av den 7 januari 2020, den 5 mars 2020 och den 31 mars 2020, vilka är föremål för prövning i de redan anhängiggjorda målen C-33/20, C-155/20 och C-187/20, delvis sammanfaller med tolkningsfrågorna 2 a–c och 3 c och d i denna begäran om förhandsavgörande, varför föreslås att målen förenas.

ARBETS
DOKUMENT